Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία

ανάμεσα στον ελληνικό και τον αραβικό κόσμο

My first book on bilingualism

between the Greek and Arab worlds

كتابي الاول عن ثنائية اللغة

بين العالم اليوناني والعربي

ΡΟΥΛΑ ΤΣΟΚΑΛΙΔΟΥ - ROULA TSOKALIDOU
Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία: ανάμεσα στον ελληνικό και τον αραβικό κόσμο
My first book on bilingualism: between the Greek and Arab worlds

Μεταφράσεις: *RAED ZAKHEM, SOUHA ZAKHEM-CHAMI, ROULA TSOKALIDOU*
Καλλιτεχνική - Τεχνική Επιμέλεια: *ΜΑΡΙΑ ΒΙΣΚΑΔΟΥΡΑΚΗ*
Ηλεκτρονική Στοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: *ΜΑΡΙΑ ΒΙΣΚΑΔΟΥΡΑΚΗ*

Copyright © ΡΟΥΛΑ ΤΣΟΚΑΛΙΔΟΥ - ΠΟΛΥΔΡΟΜΟ
Πρώτη Εκδοση: Απρίλιος 2012

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΔΡΟΜΟ
Τσιμισκή 126 - 54621, Θεσσαλονίκη
email: polydromo@polydromo.gr
www.polydromo.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολο του ή τμημάτων του με οποιοδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βλερνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν.100/1975.

ISBN 978-960-93-3927-8

Για τους δίγλωσσους Ράεντ, Νικόλα και Ζωρζ

For bilingual Raed, Nikolas and Georges

الى ثنائيين اللغة رائد ، نيكولاس وجورج

Εισαγωγή

Το *πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία: ανάμεσα στον ελληνικό και τον αραβικό κόσμο* εντάσσεται στα έργα του «Ελληνο-αραβικού πρότζεκτ: Απ'τα μάτια των παιδιών» ένα πρόγραμμα που υλοποίησε η ομάδα «Πολύδρομο» και που αγκάλιασε ο θεσμός «Θεσσαλονίκη: Σταυροδρόμι πολιτισμών», με θέμα για το 2011 τη Μέση Ανατολή.[1]

Η ενασχόλησή μας με τον αραβικό πολιτισμό και την αραβική γλώσσα κατά το 2011 ενέπνευσε και οδήγησε σε μια σειρά από έργα τα οποία, στο σύνολό τους, αποσκοπούν στην προβολή και ενημέρωση σχετικά με τον γειτονικό αραβικό πολιτισμό ενώ, παράλληλα, συμβάλλουν στη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης «κριτικού γραμματισμού» (Cope & Kalantzis, 2000) για τους μαθητές/τριες, αλλά και τους/τις εκπαιδευτικούς και ερευνητές/τριες που συμμετέχουν στις επιμέρους προτεινόμενες δράσεις.

Αναλυτικά, στο πρότζεκτ περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

1. Διερεύνηση των γνώσεων (και των ενδεχόμενων στερεοτυπικών εικόνων) μαθητών/τριών πέμπτης τάξης δημοτικού σχολείου σε σχέση με τον αραβικό πολιτισμό, σε συνεργασία με την εκπαιδευτικό Αλεξάνδρα Μένου, αλλά και η διαθεματική προσέγγιση του θέματος του αραβικού πολιτισμού, μέσα από τη διδασκαλία των διαφόρων μαθημάτων.
2. Διεύρυνση των γνώσεων σχετικά με τον αραβικό πολιτισμό τάξης νηπίων, που φοιτούν σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο της Θεσσαλονίκης, σε συν-

[1] *Η υλοποίηση των επιμέρους δράσεων έγινε με τη στήριξη του ΟΠΑΠ και του ΥΠΠΟΤ, τους οποίους και ευχαριστούμε.*

Introduction

My *first book on bilingualism*: *between the Greek and Arab worlds* is one of the outcomes of the "Greek-Arabic project: Through children's eyes", a project, undertaken by the group "Polydromo", with the support of the programme "Thessaloniki, Crossroads of cultures: Middle East" for 2011*.

Our engagement with the Arab culture and language during 2011 resulted in a series of works that collectively aim to the promotion and sensitization about the Arab culture, while, at the same time, they create the conditions for the development of "critical literacy" (Cope & Kalantzis, 2000) for the students, but also for the educators and the researchers who participate in the proposed activities.

More specifically, the 'Greek-Arabic Project' included the following:

1. The investigation of the knowledge (and possible stereotypical images) about the Arab culture of a class of fifth grade primary school students, in cooperation with the class teacher Alexandra Menou, but also the study of the topic of the Arab culture, through the teaching of various subjects.
2. The investigation of the knowledge and possible stereotypes about the Arab culture of a preschool class, in cooperation with the kindergarten teacher, Vaso Beleti. Both the primary school class and the kindergarten class were selected on the basis of the existence of children who have some personal relation with the Arab culture. In both classes there were two students of Arab

* *The project had the support of OPAP and YPPOT (Ministry of Culture and Tourism) and we thank them both.*

εργασία με τη νηπιαγωγό Βάσω Μπελέτη. Οι τάξεις του δημοτικού και των νηπίων που συμμετείχαν επιλέχθηκαν με κριτήριο τη διάθεση της εκπαιδευτικού και την ύπαρξη παιδιών που να έχουν κάποια προσωπική σχέση με τον αραβικό πολιτισμό. Στις συγκεκριμένες δύο τάξεις υπάρχουν δύο μαθητές αραβικής (από τον Λίβανο) καταγωγής.

3. Δημιουργία και προβολή έκθεσης έργων ζωγραφικής παιδιών 5 έως 12 ετών, εμπνευσμένα από τα αραβικά παραμύθια, με την καθοδήγηση της ζωγράφου Ελένης Μήλιου.

4. Παραγωγή εκπαιδευτικού ελληνο-αραβικού υλικού και παιδαγωγικών εφαρμογών, ενταγμένων στο πλαίσιο της δημιουργίας υποστηρικτικού υλικού για τη διγλωσσία και τον πολυπολιτισμό της ομάδας «Πολύδρομο» με υπεύθυνη ψηφιακών εφαρμογών τη Μαρία Βισκαδουράκη.

5. Η δημιουργία στα ελληνικά, αραβικά, αγγλικά του παρόντος βιβλίου για παιδιά με στόχο την ενθάρρυνση της παιδικής διγλωσσίας και την προβολή των εμπειριών των δίγλωσσων παιδιών από την άλλη τους πατρίδα.

Όλες οι παραπάνω επιμέρους δράσεις έχουν ως ειδικούς στόχους τους τη γνωριμία των παιδιών με τον γειτονικό αραβικό πολιτισμό και τη γλώσσα, την ουσιαστικότερη γνωριμία τους με τα παιδιά αραβικής καταγωγής των τάξεών τους και την ανίχνευση των στερεοτύπων των παιδιών για τον αραβικό πολιτισμό. Παράλληλα, σε ένα ευρύτερο παιδαγωγικό πλαίσιο, θεωρούμε ότι οι επιμέρους δράσεις του 'Ελληνο-αραβικού πρότζεκτ' λειτουργούν ως μέσο ανάπτυξης των

(Lebanese) descent.

3. The creation and exhibition of paintings of children aged 5-12, inspired by Arabic fairytales, with the cooperation and under the guidance of their teacher of art, Eleni Miliou.

4. The production of Greek-Arabic educational material, such that promotes the development of bilingualism and multiculturalism by the 'Polydromo' group member, responsible for digital applications, Maria Viskadouraki.

5. The creation of the present Greek-Arabic-English children's book, with the aim to encourage children's bilingualism and to bring forward the bilingual children's experiences from their other country.

The special aims of the above activities were: the acquaintance of children with the neighboring Arab culture and language, their meaningful communication with children from an Arab background of their classes and the tracing of children's stereotypes concerning the Arab culture. In a broader educational context, we consider that the various activities of the Greek-Arabic project function as a means of developing multilingual skills and critical literacy (Cope & Kalantzis, 2000), provide the necessary conditions for an effective cooperation between the school and the family, but also contribute considerably to the children's ability for team work. In other words, through the active children's involvement with issues related to the Arab culture and language, their acquaintance with Arabic art, Arabic music, dance, Lebanese cuisine and

δεξιοτήτων της πολυγλωσσίας γενικότερα και του κριτικού γραμματισμού (Cope & Kalantzis, 2000), παρέχουν τις προϋποθέσεις για μια ουσιαστική και αποτελεσματική συνεργασία σχολείου και οικογένειας, αλλά και συμβάλλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη της ικανότητας των παιδιών για ομαδική εργασία. Με άλλα λόγια, μέσα από την ενεργό ενασχόληση των παιδιών με θέματα που αφορούν τον αραβικό πολιτισμό και τη γλώσσα, τη γνωριμία τους με την αραβική τέχνη, την εξοικείωσή τους με την αραβική μουσική και τον χορό, την αραβική κουζίνα και τις εικόνες από τη ζωή σε μια αραβόφωνη χώρα, θεωρούμε ότι πιθανά στερεότυπα μπορούν να ανατραπούν και δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να αναπτύξουν μια κριτική στάση απέναντι σε απλουστευτικές προσεγγίσεις του αραβικού κόσμου, τέτοιες που συχνά, ηθελημένα ή μη, προβάλλονται από τα ΜΜΕ και την ευρύτερη κοινωνία.

pictures from life in an Arab country, we believe that possible stereotypes could be challenged, while children are given the opportunity to develop a critical stance towards oversimplifying approaches to the Arab world, such that are often, willingly or not, promoted through the media and the broader society.

Εισαγωγή

Στόχοι του βιβλίου

Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία: ανάμεσα στον ελληνικό και τον αραβικό κόσμο αποτελεί, εν μέρει, προϊόν αναμόρφωσης του ομώνυμου βιβλίου που δημοσιεύτηκε το 2004 στα ελληνικά-αλβανικά και ελληνικά-αγγλικά. Ως εκ τούτου, και αυτό το βιβλίο απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας και αναφέρεται στην παιδική διγλωσσία, δηλαδή στην ικανότητα κατανόησης ή/και χρήσης δύο ή περισσοτέρων γλωσσών από τα παιδιά, όταν αυτά μεγαλώνουν με διαφορετικές γλώσσες στο οικογενειακό τους περιβάλλον ή με διαφορετική γλώσσα στο σπίτι και στο σχολείο. Πέρα, όμως, από τη γλωσσική ή/και γνωστική διάσταση για τα δίγλωσσα παιδιά, η διγλωσσία έχει και σημαντικές κοινωνικές προεκτάσεις που αφορούν το σύνολο της τάξης και της κοινωνίας, στις οποίες θα αναφερθούμε παρακάτω.

Στα επικοινωνιακά και πολιτισμικά πλεονεκτήματα της διγλωσσίας (Baker, 2000) αναφέρονται η αναγνώριση του πολυπολιτισμού, η κοινωνική ανοχή και ο περιορισμός της προκατάληψης εις βάρος των άλλων γλωσσικών και πολιτισμικών ομάδων που ζουν μαζί μας. Από την άλλη πλευρά, η εξοικείωση με τις άλλες γλώσσες του περιβάλλοντός μας συμβάλλει στη δημιουργία θετικής προδιάθεσης ως προς την εκμάθησή τους, αλλά και στον εμπλουτισμό με τα πολιτισμικά στοιχεία που εκφράζονται μέσα από αυτές, γεγονός που μπορεί να βοηθήσει στη διεύρυνση των ακαδημαϊκών δεξιοτήτων και επαγγελματικών δυνατοτήτων όλων των παιδιών.

Introduction

Aims of this book

My first book on bilingualism: between the Greek and Arab worlds is, partly, a revised version of My first book on bilingualism, first published in 2004 in Greek-Albanian and Greek-English. Therefore, the current book is also written for preschool and early primary school children, dealing with child bilingualism, that is the children's ability to understand and/or use two or more languages, when they grow up with two different languages in their family or with one language at home and another at school. However, beyond the linguistic and/or cognitive dimension for bilingual children, bilingualism has important social dimensions that affect the whole class and overall society, which we will discuss later.

Some of the communicative and cultural advantages of bilingualism (Baker, 2000) are the acknowledgement of multiculturalism, social tolerance and the restriction of prejudice against other linguistic and cultural groups living with us. On the other hand, the acquaintance with other languages contributes to the creation of a positive predisposition towards their acquisition and our enrichment with various cultural elements. This process may contribute to the broadening of the academic skills and the professional possibilities for all children.

We think that through the creative exploitation of the multilingual potential of the class and the intercultural cooperation amongst the children, the participation of the families and their communities, we could be led to "bilingual aware-

Εισαγωγή

Θεωρούμε ότι μέσα από τη συνειδητοποίηση και αξιοποίηση του πολυγλωσσικού δυναμικού της τάξης και τη διαπολιτισμική συνεργασία των παιδιών, με τη συνδρομή των οικογενειών και των κοινοτήτων τους, μπορούμε να οδηγηθούμε στη «διγλωσσική συνειδητοποίηση», με άλλα λόγια στην ανακάλυψη των ποικίλων πλεονεκτημάτων της διγλωσσίας από όλα τα παιδιά (δίγλωσσα και μονόγλωσσα) της τάξης, αλλά και των κοινωνικών και ευρύτερων ζητημάτων που θα συζητηθούν παρακάτω.

Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι η χρήση του παρόντος βιβλίου μπορεί να ενισχύσει εκπαιδευτικούς και γονείς οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη δημιουργία συνθηκών για την ανάπτυξη της 'διαπολιτισμικής' ή 'πολιτισμικά ευαισθητοποιημένης' εκπαίδευσης, αυτής που συνεχώς αναζητεί εργαλεία, θεωρητικά και εφαρμοσμένα, για να διαδραματίζει έναν ενεργό ρόλο στην αρμονική συνύπαρξη των διαφορετικών εθνοτικών ομάδων μέσα στην ίδια τάξη, γειτονιά, ακόμη και στην ίδια οικογένεια. Επίσης, το παρόν τρίγλωσσο βιβλίο αντλεί εν μέρει στοιχεία από την 'κριτική θεωρία της φυλής' ('critical race theory') και την αντιρατσιστική προσέγγιση, σύμφωνα με τις οποίες ο σεβασμός στις εμπειρίες και τις απόψεις των ατόμων που ανήκουν σε κάποια μειονοτική ομάδα είναι απαραίτητος (Gillborn, 2008). Μέσα από την προβολή του λόγου και των πραγματικών εμπειριών των δίγλωσσων, όσα θεωρούνται δεδομένα και βασικά στοιχεία της σχολικής αλλά

Introduction

ness". In other words, we could discover the various advantages of bilingualism for all (bilingual or monolingual) children, but also realize the broader social issues involved, which we will discuss later.

The use of this book, therefore, could support educators and parents who are interested in adopting practices and creating conditions for the development of 'intercultural' or 'culturally sensitive' education, which constantly seeks both theoretical and practical means in order to actively support the harmonious coexistence of different ethnic groups within the same class, neighborhood, or even the same family. Moreover, this book partly touches upon the 'critical race theory' and antiracist education, according to which the respect to the experiences and the views of people who belong to a minority group is necessary (Gillborn, 2008). Through the expression of the discourse and the experiences of bilinguals, issues that are taken for granted in school and the broader society and are often the cause for many stereotypical and racist behavioral patterns against ethnic minority students and their communities should be challenged and transformed into new issues with creative and positive dimensions for bilingual students.

Thus, through the discussions inspired by this book, the educator may have the opportunity to bring to the foreground issues involving multiculturalism, migration and intercultural and interlingual communication, ensuring, simultaneously, the biggest possible participation on the part of

και της γενικότερης κοινωνικής ζωής μας και τα οποία ευθύνονται για πολλές στερεοτυπικές και ρατσιστικές συμπεριφορές εις βάρος πολλών δίγλωσσων μαθητών/τριών μας, αλλά και των κοινοτήτων καταγωγής τους έχουν κάποιες πιθανότητες να κλονιστούν και να μεταλλαχθούν σε νέα δεδομένα με δημιουργικές και θετικές προεκτάσεις για τα δίγλωσσα παιδιά.

Έτσι, μέσα από τις συζητήσεις που θα εμπνεύσει αυτό το βιβλιαράκι, η/ο εκπαιδευτικός θα έχει την ευκαιρία να φέρει στο προσκήνιο θέματα που αφορούν τον πολυπολιτισμό, τη μετανάστευση και τη διαπολιτισμική και διαγλωσσική επικοινωνία, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, και μεγαλύτερη συμμετοχή από την πλευρά των γονέων. Από τη μία πλευρά, οι γονείς μεταναστευτικής καταγωγής που συχνά αναρωτιούνται για τη χρησιμότητα της διατήρησης της γλώσσας καταγωγής τους από τα παιδιά τους που μεγαλώνουν σε ελληνόφωνο περιβάλλον, έχουν την ευκαιρία να εμπλακούν διαβάζοντας τα μέρη που είναι γραμμένα στη γλώσσα τους.[2] Από την άλλη μεριά, η συνύπαρξη τριών γλωσσών στο παρόν βιβλίο ευελπιστούμε να μπορεί να εκφράσει και στους Έλληνες γονείς ότι η παρουσία των δίγλωσσων παιδιών στις ελληνικές τάξεις δημιουργεί ένα πλουσιότερο γλωσσικό και πολιτισμικό πλαίσιο για όλους. Εξάλλου, όπως γράφει και ο Cummins (2005) «*Οι μαθητές που μεγαλώνουν και εκπαιδεύονται σε ένα μονοπολιτισμικό καβούκι κινδυνεύουν να γίνουν κοινωνικά απροσάρμοστοι, εντελώς απροετοίμαστοι για τους κόσμους της εργασίας ή του*

[2] *Για μια αναλυτική συζήτηση γύρω από το θέμα της διγλωσσίας και της μάθησης, βλ. Σκούρτου (2011).*

the parents. On the one hand, migrant background parents are encouraged to participate by reading the text written in their home language, which provides a reply to those who often wonder about their children's need to maintain the home language(s) as they grow up in a Greek-speaking environment.[2] On the other, the coexistence of three languages in this book is hoped to show to Greek background parents that the presence of bilingual children in their children's classes can provide a richer linguistic and cultural school context for all. As Cummins (2005) has written "*The students who grow up and get educated in a monocultural shell are in danger of becoming socially inept, totally unprepared for the worlds of work or free time of the 21st century*"(p. 279).

At the same time, educators, depending on their abilities and interests are invited to enrich this booklet, thematically, linguistically and culturally, leading thus to the creation of other similar children's books on issues of bilingualism, which would be more appropriate for the needs of specific classes. Through your cooperation with the children and their parents you will be able to create your own multilingual class books, which will form as your direct link with the family and the children's community, a permanent source of inspiration, creativity and learning for all.

[2] *For an extensive analysis of bilingualism and learning (in Greek), please refer to Skourtou (2011).*

ελεύθερου χρόνου του 21ου αι.» (σ. 279).

Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευτικοί, στον βαθμό των δυνατοτήτων και ενδιαφερόντων τους, καλούνται να το εμπλουτίσουν τόσο θεματικά, όσο και στα γλωσσικά και πολιτισμικά στοιχεία που περιλαμβάνει, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία και άλλων παρόμοιων παιδικών βιβλίων για θέματα διγλωσσίας, τα οποία θα μπορούν να καλύψουν ανάγκες συγκεκριμένων τάξεων. Μέσα από τη συνεργασία με τα παιδιά και τους γονείς τους θα μπορέσετε να δημιουργήσετε τα δικά σας πολυγλωσσικά βιβλία της τάξης, τα οποία θα είναι και ο άμεσος σύνδεσμός σας με την οικογένεια και την κοινότητα των παιδιών, μόνιμη πηγή έμπνευσης, δημιουργικότητας και μάθησης για όλους.

Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία: ανάμεσα στον ελληνικό και τον αραβικό κόσμο αποτελείται από τα εξής μέρη:

Α) το 'θεωρητικό' (σελ.17-19, 46-48), το οποίο περιλαμβάνει κάποιους ορισμούς και είδη της διγλωσσίας, με σκοπό να γίνονται κατανοητοί από τα παιδιά, αλλά και κάποιους λόγους για τους οποίους η διγλωσσία αποτελεί κοινωνικό αγαθό,

Β) το 'διαδραστικό' (σελ.20-30), όπου τα παιδιά καλούνται να συμπληρώσουν το βιβλίο με ζωγραφιές, γράμματα ή λέξεις από άλλες γλώσσες που γνωρίζουν τα ίδια ή οι οικογένειές τους. Ακόμη, παρακινούνται να ανακαλύψουν άλλα συμμαθητές/τριές τους και παιδιά ή οικογένειες στη γειτονιά τους, τα οποία μιλούν κάποια άλλη γλώσσα,

My first book on bilingualism: between the Greek and Arab worlds comprises the following parts:

A) the 'theoretical' part (p.17-19, 46-48), which includes some definitions and types of bilingualism, easy to understand for children, and some reasons why bilingualism is a social and personal advantage,

B) the 'interactive' part (p.20-30), which invites children to fill it in with drawings, letters or words from the languages they know or use in their families. Moreover, the children are encouraged to find other students and children or families in their neighborhoods, who speak another language,

C) the 'Arabic' part (p.31-45), in which we are invited to get to know the language and culture of Lebanon, through the eyes of the students Nikolas and Georges who have Lebanese descent.

The encouragement of the intercultural and bi/multilingual communication amongst our students, through the participation of all children in activities that promote the discovery of new linguistic elements cannot but be beneficial both for the children themselves and for their parents and their communities.

We, therefore, believe that the use of this book in class will contribute to the creation of a more constructive educational context for our multilingual schools.

Γ) το 'αραβικό' (σελ.31-45), στο οποίο επιχειρείται μια γνωριμία με την γλώσσα και τον πολιτισμό του Λιβάνου, χώρα καταγωγής δύο παιδιών, του Νικόλα και του Ζωρζ.

Η ενθάρρυνση της διαπολιτισμικής και διαγλωσσικής επικοινωνίας των μαθητών/τριών μας, μέσα από τη συμμετοχή όλων των παιδιών σε δραστηριότητες ανακάλυψης της γλώσσας ή των γλωσσών των άλλων, δε μπορεί παρά να έχει ευεργετικές συνέπειες τόσο για τα ίδια τα παιδιά, όσο και για τους γονείς και τις κοινότητές τους.

Ως εκ τούτου, προτείνουμε τη χρήση του μικρού αυτού βιβλίου, με την πεποίθηση ότι θα συμβάλλει ουσιαστικά στη δημιουργία ενός περισσότερου εποικοδομητικού περιβάλλοντος για τις πολυπολιτισμικές τάξεις.

Προτεινόμενη χρήση του βιβλίου στην τάξη

Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία: ανάμεσα στον ελληνικό και τον αραβικό κόσμο δίνει την ευκαιρία στην/στον εκπαιδευτικό να το χρησιμοποιεί τμηματικά, κατά τη διάρκεια του μαθήματος της γλώσσας ή της ευέλικτης σχολικής ζώνης, σε ημερήσια ή εβδομαδιαία βάση για 20-30 λεπτά κάθε φορά. Παρακάτω παραθέτουμε ένα πιθανό πρόγραμμα χρήσης του βιβλίου στην τάξη:

Α) Στο πρώτο, θεωρητικό τμήμα του βιβλίου, το κείμενο που είναι γραμμένο στα ελληνικά μπορεί να διαβαστεί στην τάξη και να αποτελέσει την αφορμή για μια συζήτηση σχετικά με τις διάφορες γλώσσες και γλωσσικές ποικιλίες των μαθητών/τριών μας, ενώ το κείμενο στα αραβικά

Suggested use of this book in class

My first book on bilingualism: between the Greek and Arab worlds gives to educators an opportunity to use it in parts, during language classes, either on a daily or on a weekly basis, for 20-30 minutes every time. Below we provide a possible plan for the class use of the book:

A) The theoretical part of the book in Greek can be read in class, giving the incentive for a discussion concerning the various languages and language varieties used by our students, while the text in Arabic can be read to the child at home. The text in English could either be read out during English class or at home.

• The children can record their parents while reading the text and bring the recorded material to class.

• Moreover, during some other class activity, the theoretical part can insinuate discussion about the equality of languages and the importance of language learning.

• The children, having discussed these issues at home, could convey the opinions of their home or community context to the class.

• The views expressed or conveyed are suggested to be utilized orally and in writing, in the language chosen by the children.

μπορεί να διαβαστεί στο σπίτι από τους γονείς. Το αγγλικό κείμενο θα μπορούσε να διαβαστεί είτε κατά τη διάρκεια του μαθήματος των Αγγλικών, είτε στο σπίτι.

• Τα παιδιά μπορούν να μαγνητοφωνήσουν τους γονείς τους όταν θα διαβάζουν το κείμενο και να φέρουν το μαγνητοφωνημένο υλικό στην τάξη.

• Επίσης, κατά τη διάρκεια άλλης δραστηριότητας, το θεωρητικό τμήμα του βιβλίου μπορεί να δώσει το έναυσμα για μια συζήτηση σχετικά με την ισοτιμία των γλωσσών και τη σημασία της εκμάθησής τους.

• Τα παιδιά, έχοντας συζητήσει τα θέματα αυτά και στο σπίτι, μπορούν να μεταφέρουν τις απόψεις της οικογένειας ή της ευρύτερης κοινότητάς τους στην τάξη.

• Οι απόψεις που θα διατυπώνονται ή θα μεταφέρονται στην τάξη προτείνεται να αξιοποιούνται τόσο προφορικά όσο και γραπτά, στη γλώσσα επιλογής των παιδιών.

Β) Στο δεύτερο, διαδραστικό, μέρος του βιβλίου, ζητείται από τα παιδιά να συμπληρώσουν λέξεις από άλλες γλώσσες, είτε με είτε χωρίς τη βοήθεια των γονιών τους. Αυτή η δραστηριότητα δίνει την ευκαιρία στα δίγλωσσα παιδιά να αναπτύξουν την ικανότητα γραφής στη γλώσσα/γλώσσες του σπιτιού τους και στα μονόγλωσσα να εξοικειωθούν με άλλες μορφές γραφής. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες μπορούν να συμπληρωθούν και με παροιμίες και εκφράσεις από τις άλλες γλώσσες των παιδιών και να ολοκληρωθούν σε 4-5 ημίωρα.

B) In the second, ‘interactive’ part children could fill out the words in their other language(s) with or without the help of their parents. This activity gives bilingual children the opportunity to develop their writing skills in their home language(s), developing thus biliteracy, while monolingual children become aware of other types of writing systems. The proposed activities can be supplemented with proverbs and expressions from the children’s other languages and they can be completed within 4-5 half hour sessions.

C) The third part of the book, which promotes the Arabic language and culture (with an emphasis on Lebanon) could become the example for an equivalent “tour” to another culture or country, with information provided by the bilingual children from home.

Simultaneously, the book gives the opportunity for dramatization where the students could take up the role of speakers of other languages, use their other language(s) in class or even exchange linguistic roles.

To end this introduction, I would like to stress that all the above are nothing more than ideas every educator is encouraged to adapt and enrich in order to cover the needs of his/her class. I would be more than happy to receive any feedback on the book and its possible educational use at tsokalid@nured.auth.gr.

Γ) Το τρίτο τμήμα του βιβλίου, που αναφέρεται στην αραβική γλώσσα και πολιτισμό (με εστίαση τον Λίβανο) μπορεί να γίνει το παράδειγμα για μια ανάλογη 'βόλτα' σε έναν άλλο πολιτισμό ή χώρα, με στοιχεία που θα φέρουν τα ίδια τα δίγλωσσα παιδιά από το σπίτι τους.

Παράλληλα με το βιβλίο παρέχεται η ευκαιρία για δραματοποίηση, κατά την οποία τα παιδιά μπορούν να υποκριθούν ότι είναι ομιλητές/τριες άλλων γλωσσών, ή να χρησιμοποιήσουν τη δική τους πρώτη γλώσσα/γλώσσες στην τάξη ή ακόμη και να ανταλλάξουν γλωσσικούς ρόλους.

Τελειώνοντας αυτήν την εισαγωγή, θα ήθελα να τονίσω ότι όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν παρά ιδέες που η/ο κάθε εκπαιδευτικός καλείται να προσαρμόσει και να εμπλουτίσει για να καλύψει στις ανάγκες της τάξης της/του. Με ιδιαίτερη χαρά θα λάβω τα δικά σας σχόλια και τυχόν παρατηρήσεις στο tsokalid@nured.auth.gr

Εισαγωγή

Παραπομπές

Cummins, J. (2005) *Ταυτότητες Υπό Διαπραγμάτευση*. Αθήνα: Gutenberg.

Σκούρτου, Ε. (2011) *Η Διγλωσσία στο Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg

Σχετική Βιβλιογραφία

Βρατσάλης, Κ. & Σκούρτου, Ε. (2000) Δάσκαλοι και μαθητές σε τάξεις πολιτισμικής ετερογένειας: Ζητήματα μάθησης. *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, 54, 26-33.

Μπελέτη, Β. (2012) Απ'τα μάτια των νηπίων. *Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου «Σταυροδρόμι Γλωσσών και Πολιτισμών: μαθαίνοντας εκτός σχολείου.* Θεσσαλονίκη: Παιδαγωγική Σχολή ΑΠΘ. [ψηφιακή έκδοση]

Τσοκαλίδου, Ρ. (2008) Η επαφή των γλωσσών στην εκπαίδευση: ένα πολιτικό εκπαιδευτικό ζήτημα. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα (Πρακτικά της Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ), Γλώσσα και Κοινωνία*, Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ

Τσοκαλίδου, Ρ. (2012) *Χώρος για Δύο. Θέματα εκπαίδευσης και Διγλωσσίας*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός

Introduction

References

Baker, C. (2000) T*he care and education of young bilinguals*. Multilingual Matters.

Cope, B. & Kalantzis, M. (2000) (eds) *Multiliteracies – Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London & New York: Routledge.

Gillborn, D. (2008) *Racism and education. Coincidence or conspiracy?* New York: Routledge

Relevant Bibliography

Banks, J.A. (ed) (2004) *Diversity and citizenship education: Global perspectives*. San Francisco: Jossey-Bass.

Brutt-Griffler, J & Varghese, M. (2004) "Introduction". Special Issue (Re)writing Bilingualism and the Bilingual Educator's Knowledge Base. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 7: 2 & 3, 93-101.

Cummins, J. (2000) *Language, Power and Pedagogy.* Clevedon: Multilingual Matters.

Lee, S. J. & Oxelson, E. (2006) "It's not my job": K-12 Teacher Attitudes Toward Students' Heritage Language Maintenance. *Bilingual Research Journal*, 30 (2): 453-477.

Tsokalidou, R. (2005) "Raising bilingual awareness in Greek primary schools". *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 8, 1, 48-61.

Όταν μιλάς μία γλώσσα στο σπίτι και άλλη στο σχολείο, είσαι δίγλωσσος ή δίγλωσση

When you speak one language at home and another at school, you are bilingual

عندما تتكلم لغة في البيت ولغة اخرى في المدرسة،
اذاً انت ثنائي اللغة

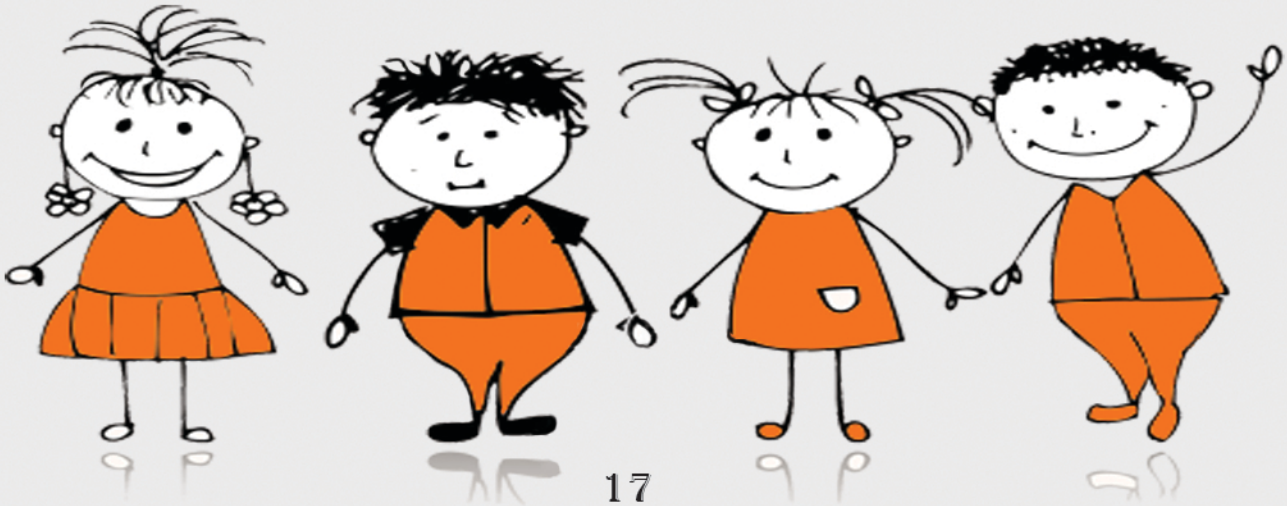

Όταν η μητέρα σου σου μιλάει σε μία γλώσσα και ο πατέρας σου σε μια άλλη γλώσσα, είσαι δίγλωσσος ή δίγλωσση

When your mother speaks to you in one language and your father in another, you are bilingual

عندما تكلمك والدتك بلغة ووالدك بلغة أخرى،
اذاً أنت ثنائي اللغة

Είναι πολύ καλό να ξέρεις πολλές γλώσσες, γιατί:

- Μπορείς να μιλήσεις με πολλούς ανθρώπους
- Μπορείς να κάνεις πιο πολλούς φίλους και φίλες
- Μπορείς να ταξιδέψεις σε άλλες χώρες
  όπου οι άνθρωποι μιλάνε κι άλλες γλώσσες

It is very good to know many languages, because:

- You can speak with many people
- You can make many new friends
- You can travel to many countries,
  where people speak other languages

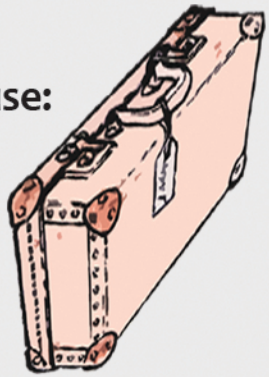

من الافضل أن تعرف لغات عديدة وذلك ل:

- يمكنك التكلم مع العديد من الناس
- يمكنك كسب المزيد من الأصدقاء والصديقات
- يمكنك السفر الى بلاد عديدة حيث الناس يتكلمون لغات اخرى

Μπορείς να μου μάθεις να λέω «καλημέρα» σε μια άλλη γλώσσα;

Can you teach me to say “goodmorning” in another language?

هل بإمكانك أن تعلمني كيف أقول "صباح الخير" بلغة أخرى؟

goodmorning
καλημέρα
صباح الخير

Ποια άλλη λέξη ξέρεις που σημαίνει:

Νερό	Φαγητό
Γιαγιά	Παππούς
Σχολείο	Τσάντα
Βιβλίο	Παιχνίδι

Which other word do you know that means:

Water	Food
Grandmother	Grandfather
School	Bag
Book	Toy

أي كلمة اخرى تعرف ما معناها؟

ماء	طعام
جدة	جد
مدرسة	محفظة
كتاب	لعبة

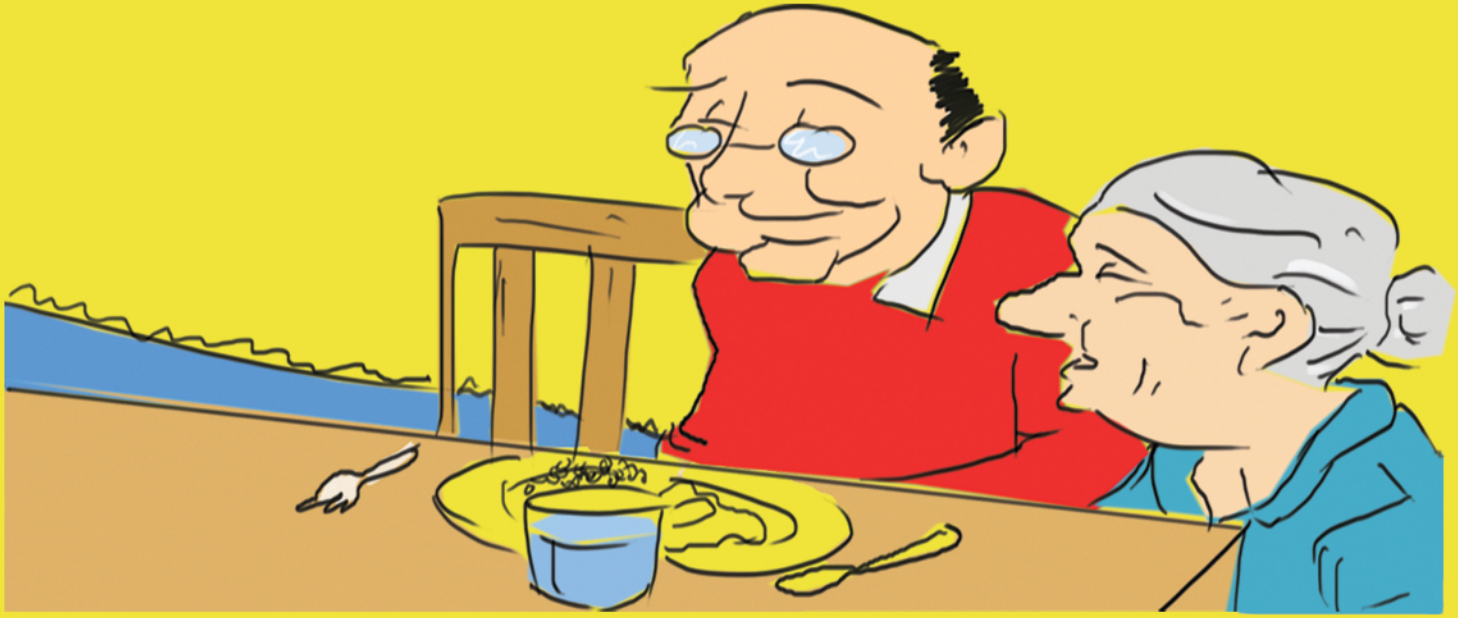

Ξέρεις να γράφεις με άλλα γράμματα από αυτά που μαθαίνεις στο σχολείο;

Do you know how to write in other letters than those you learn at school?

هل تعرف أن تكتب بحروف أخرى غير التي تتعلمها في المدرسة؟

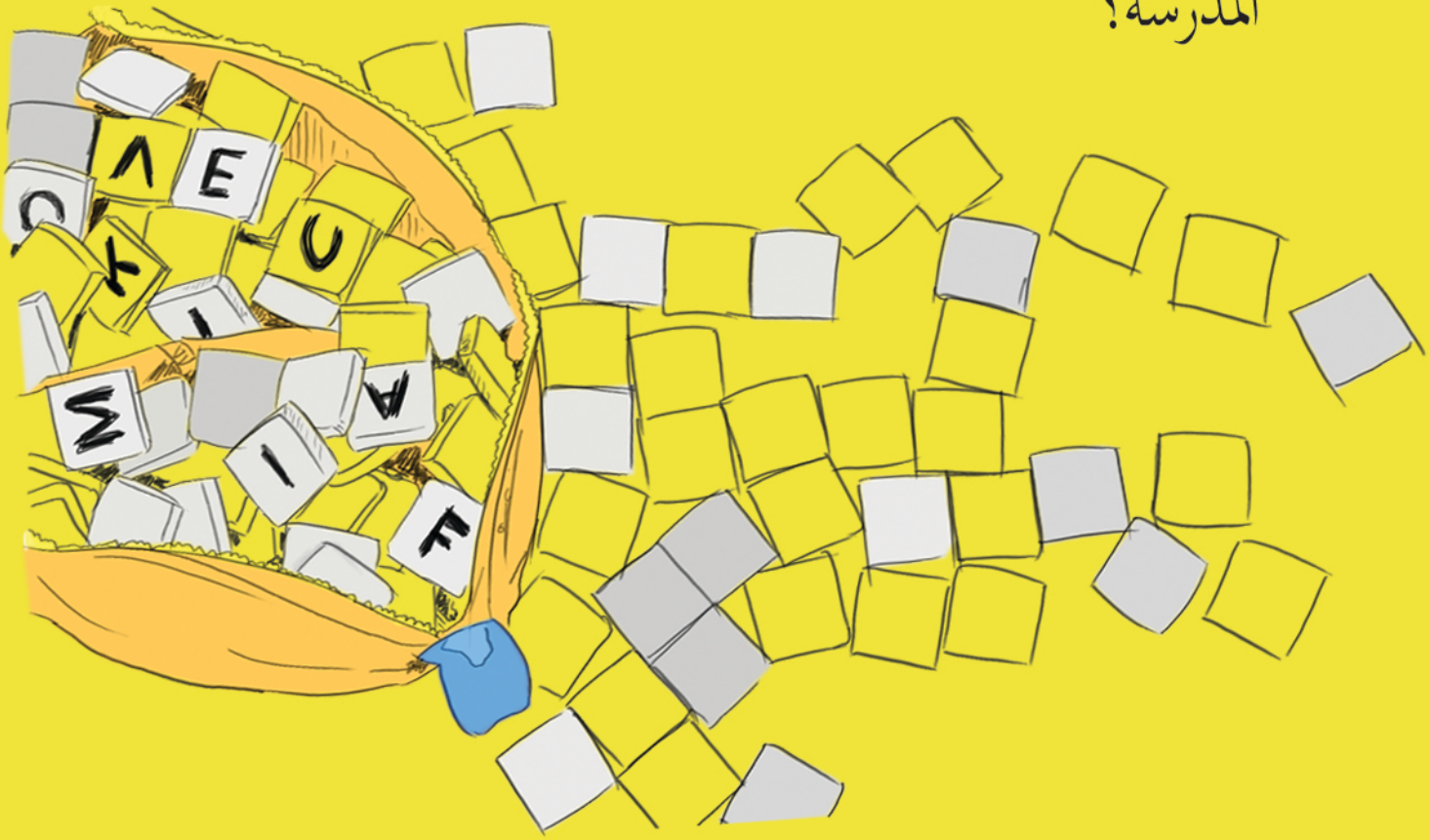

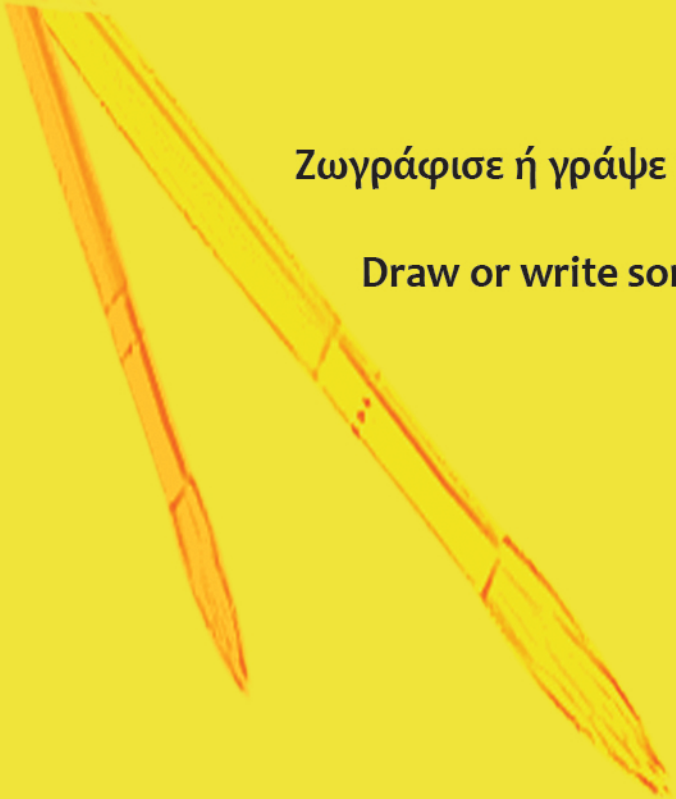

Ζωγράφισε ή γράψε κάτι και στις δύο γλώσσες σου:

Draw or write something in your two languages:

ارسم أو اكتب شيئاً بلغتاك:

Στον κόσμο που ζούμε οι άνθρωποι μιλούν πολλές γλώσσες. Τα ελληνικά είναι μία από αυτές. Όλες οι γλώσσες είναι χρήσιμες και καλές.

In the world we live in, people speak many languages. English is one of them. All languages are useful and good.

في العالم الذي

العربية واحدة منهن. كل اللغات جيدة ومفيدة.

Μερικές από τις γλώσσες του κόσμου τις μιλούν άνθρωποι που ζουν στην ίδια γειτονιά και παιδιά που πηγαίνουν στο ίδιο σχολείο με σένα, όπως είναι τα αλβανικά, τα ρωσικά, τα αραβικά και άλλες.

Some of the languages of the world are spoken by people who live in the same neighborhood or go to the same school as you, like Albanian, Russian, Arabic and others.

بعض لغات العالم يتكلمها الناس الذين يعيشون في نفس الحيّ والاولاد الذين يذهبون إلى نفس المدرسة معك كالألبانية، الروسية، العربية وغيرها.

Ανακάλυψε τις γλώσσες που μιλούν στη γειτονιά σου και στο σχολείο σου και ζήτησε από τα παιδιά να σου χαρίσουν μια λέξη από τις γλώσσες τους.

Discover the languages spoken in your neighborhood and school and ask the children to offer you a word from their languages.

إكتشف اللغات المحكية في جوارك وفي مدرستك وأطلب من الأولاد أن يهبوك كلمة من لغاتهم.

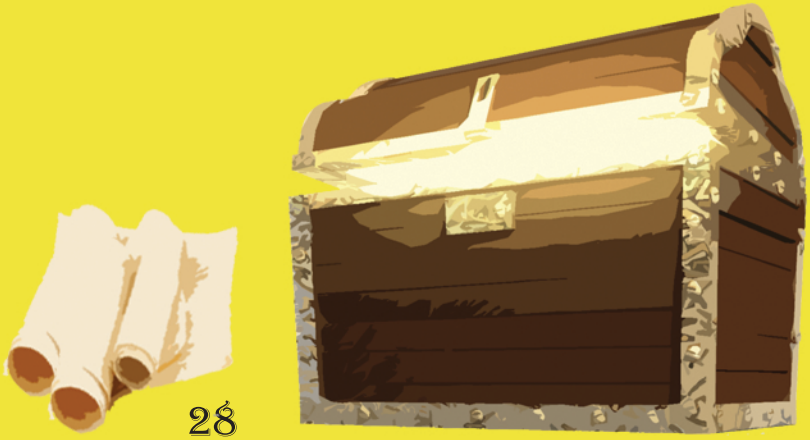

Ο Νικόλας και ο Ζωρζ

Nikolas and Georges

نيكولاس و جورج

Ο Νικόλας γράφει για τον Λίβανο στο σχολείο:

Ο Λίβανος είναι μια μικρή γειτονική χώρα προς την Ελλάδα, που έμαθε να αγωνίζεται και να επιβιώνει. Μετά από έναν εμφύλιο πόλεμο 25 χρόνων περίπου, που κατέστρεψε πολλές από τις ομορφιές της χώρας, αλλά, κυρίως, τις ζωές πολλών ανθρώπων, κατάφερε, όχι μόνο να επιβιώσει, αλλά και να κερδίσει την αγάπη τόσο των Λιβανέζων πολιτών της, όσο και πολλών τουριστών που την επισκέπτονται για να γνωρίσουν τις φυσικές της ομορφιές αλλά και την καταπληκτική λιβανέζικη φιλοξενία και κουζίνα.

Nikolas writes about Lebanon at school:

Lebanon is a small country, neighbouring to Greece, which knows how to fight and survive. After almost 25 years of civil war, a war which destroyed many of the beauties of the country, but, most importantly, the lives of many people, it managed to survive and win the love both of its Lebanese citizens and of many tourists who visit it in order to get to know its physical beauties and the terrific Lebanese hospitality and cuisine.

يكتب نيكولاس عن لبنان في المدرسة:

لبنان بلد صغير يجاور اليونان، مرّ بمحنات عدّة تعلم منها كيف يكافح ويستمر. فبعد 25 سنة تقريبا من الحرب الأهلية التي قضت على الكثير من مواقعه الجميلة، وخاصة على حياة العديد من البشر، تمكن لبنان ليس فقط أن يقاوم وينهض من جديد، بل اكتسب حب ابنائه كما وحب العديد من السياح الذين يقصدونه بغية التمتع بجماله الطبيعي وحسن ضيافته المذهلة ومطبخه.

Γνωρίστε τη γιαγιά μου ενώ μαγειρεύει

Meet my grandmother while she is busy cooking

تعرفوا على جدتي وهي تطبخ

Η γιαγιά μου ζει σε ένα χωριό του βόρειου Λιβάνου που ονομάζεται Ντέντε. Εκεί ζει και η θεία Ελένη που κι αυτή ασχολείται πολύ με τη μαγειρική. Όποτε είμαστε εκεί, θέλει να μας ταϊσει κάτι. Νάτη:

My granny lives in a village in North Lebanon which is called Deddeh. Auntie Helen also lives there and she also does a lot of cooking. Whenever we are there, she always wants to feed us something. Here she is:

تعيش جدتي في ضيعة صغيرة تقع في شمال لبنان تدعى دده.وهناك ايضاً تعيش عمّة أبي إيلان وهي ايضا تنشغل كثيرا في الطبخ. عندما نكون هناك، تريد إطعامنا دائما. اها هي:

Στον Λίβανο τρώμε ένα πολύ ωραίο ψωμί που το φτιάχνουν σε έναν ειδικό φούρνο:

In Lebanon we eat a very tasty kind of bread which is baked in a special oven:

في لبنان نأكل نوع لذيذ من الخبز(خبز الصاج) وهو يخبز بطريقة خاصة على فرن يسمى" الصاج" انظر ادناه:

Ονομάζεται ‘χούμπουζ α σαζ’, δηλαδή ψωμί στον φούρνο που βλέπετε.

It is called “khoubouz a saz”, that is bread on the oven that you see in the photo.

Επίσης τρελαινόμαστε για το νόστιμο παγωτό που τρώμε εκεί:

We love the tasty ice cream we eat there:

ما أطيب البوظة التي نأكلها هناك:

Η Λιβανέζικη κουζίνα είναι γνωστή σε όλο τον κόσμο. Ειδικά η σαλάτα που ονομάζεται «ταμπούλε» έχει σπουδαία θέση στο τραπέζι μας. Για αυτό σας δίνουμε τη συνταγή πως να τη φτιάχνετε κι εσείς.

Lebanese cuisine is known all around the world. Especially the salad we call “tabouleh” has a very special place on our table. This is why we will give you the recipe, so you can make it too.

المطبخ اللبناني معروف في جميع انحاء العالم .وخاصة "التبولة" وهي سلطة مشهورة جداً ولها مكانها الخاص على مائدتنا، لهذا نقدم لكم الوصفة وكيفية تحضيرها:

Η σαλάτα «Ταμπούλε»

Υλικά

2 ματσάκια μαϊντανό, καθαρισμένα και ψιλοκομμένα
1 μεσαίο κρεμμύδι, ψιλοκομμένο
4 μεσαίες ντομάτες σε μικρά κυβάκια
1 κουταλιά φρέσκος δυόσμος, ψιλοκομμένο
1/4 φλυτζάνι πλιγούρι
1/3 φλυτζάνι χυμό λεμονιού
Λίγο ελαιόλαδο
αλάτι, μαύρο πιπέρι

Προετοιμασία

1. Μουσκεύω το πληγούρι σε νερό για μισή ώρα και μετά το στραγγίζω
2. Σε ένα μπωλ ανακατεύω όλα τα υλικά (εκτός από το αλάτι, πιπέρι, λάδι και χυμό λεμονιού)
3. Προσθέτω από πάνω το λάδι, το λεμόνι και το αλατοπίπερο.

Tabouleh salad

Ingredients

2 bunches of fresh parsley, finely chopped
1 medium onion, finely chopped
4 medium tomatoes, diced
1 tablespoon of fresh mint, chopped
1/4 cup bulghur (groats)
1/3 cup lemon juice
Some olive oil
salt, black pepper

Preparation

1. Soak the groats in cold water for ½ hour and then squeeze the water out of it
2. Combine all ingredients in a bowl (except for salt, pepper, lemon juice, and olive oil)
3. Add olive oil, lemon juice, salt and pepper on top.

سلطة التبولة

المقادير لأربع أشخاص

باقتان من البقدونس المغسول والمفروم ناعماً
بصلة يابسة متوسطة الحجم مفرومة ناعماً
أربع حبات بندورة متوسطة الحجم مقطعة
مكعبات صغيرة
ملعقة صغيرة من النعناع الاخضر المفروم ناعماً
¼ كوب برغل ناعم
⅓ كوب من عصير الحامض
⅓ كوب من زيت الزيتون
ملح، بهار حسب الرغبة

طريقة التحضير

ينقع البرغل في الماء لمدة نصف ساعة ، ويصفّى
تخلط المواد كلها مع بعض
(بقدونس،بندورة،بصل،نعنع والبرغل)
يضاف الزيت ، الحامض،الملح والبهار

Είναι πολλά που θα μπορούσαμε να σας πούμε για την άλλη μας πατρίδα αλλά εμείς θέλουμε να πηγαίνουμε εκεί, κυρίως, γιατί έχουμε οικογένεια που μας αγαπάει και παίζουμε πολύ μαζί τους. Πάρτε μια ιδέα:

There are many things we could tell you about our other country, but we want to go there, mainly, because we have family that loves us and we play a lot with them. Get an idea:

هناك العديد من الأشياء التي بإمكاننا ان نخبركم عنها في بلدنا الآخر لكن نحن نريد الذهاب الى هناك، وخاصة لأنه لدينا عائلة تحبّنا والعديد من الاقارب الذين نلعب معهم، خذوا فكرة:

Στον Λίβανο μιλάμε αραβικά που είναι μια δύσκολη αλλά σημαντική γλώσσα. Είναι δύσκολη κυρίως γιατί μιλιέται και γράφεται με διαφορετικό τρόπο. Τα παιδικά βιβλία στα αραβικά είναι πολύ δύσκολο να τα καταλάβουμε εμείς που δεν μαθαίνουμε τη γλώσσα στο σχολείο.

In Lebanon we speak Arabic which is a difficult but important language. It is difficult, mainly, because we speak and write differently. Arabic children's books are very difficult to understand for us who do not study the language at school.

نتكلم اللغة العربية في لبنان، وهي لغة بغاية الأهمية لكنها صعبة قليلاً وذلك لأنه هناك اللغة المحكية واللغة المكتوبة اللتان تختلفان بعض الشيئ ، فقد نجد بعض الصعوبات في فهم كتب الاطفال من لم يتعلم العربية في المدرسة.

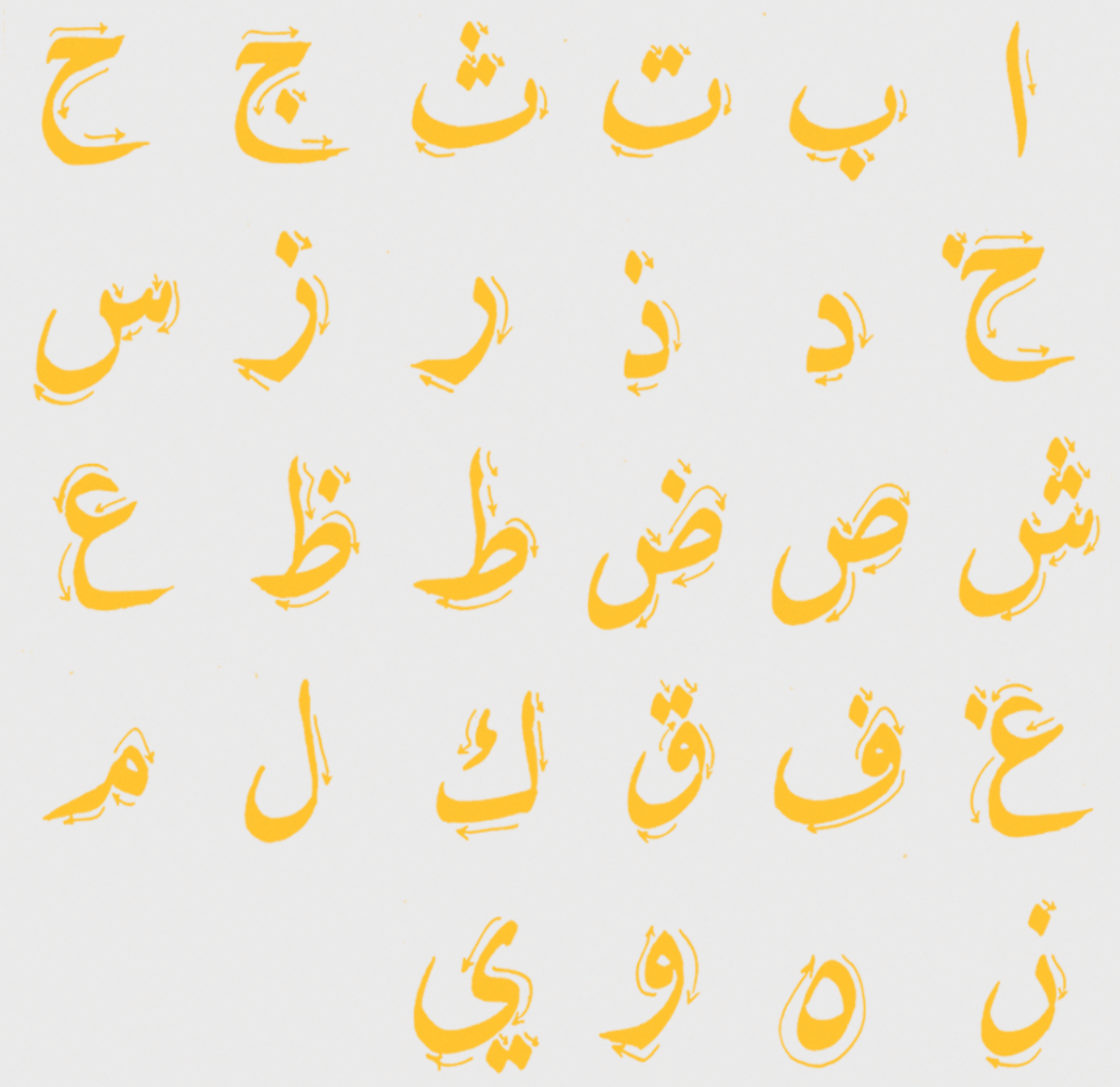
ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن ه و ي

Παρόλες τις δυσκολίες όμως είναι πολύ σημαντικό να μπορούμε να επικοινωνούμε με την οικογένεια και τους φίλους μας.
Σας χαρίζουμε λοιπόν τη λέξη ‘hob’ (χομπ) που σημαίνει ‘αγάπη’ και γράφεται έτσι: حب

Despite the difficulties though it is very important to be able to communicate with our family and friends.
So we offer you the word ‘hob’ which means ‘love’ and is written like this: حب

على الرغم من صعوبات هذه اللغة ،لا بد من ان نتواصل مع عائلتنا واصدقائنا في لبنان.
نهديك كلمة "حب" بكل معناها.

Αυτό είναι ένα δώρο που δεν κοστίζει χρήματα αλλά έχει πολύ μεγάλη αξία

This is a gift that does not cost any money but has great value

هذه هدية لا قيمة مادية لها وإنما لها قيمة معنوية كبيرة

Γιατί: Όταν μου μαθαίνεις να λέω κάποια πράγματα σε μια άλλη γλώσσα ..

μου μαθαίνεις να σκέφτομαι και με άλλον τρόπο
μου ανοίγεις ένα παράθυρο στη ζωή σου
μου ανοίγεις την καρδιά σου...

Because: When you teach me how to say some things in another language..

you teach me how to think in another manner
you open a window in your life for me
you open your heart to me...

لأن

تعلمني التفكير بطريقة أخرى

تفتح لي نافذة (آفاق) جديدة في حياتك

تفتح لي قلبك...

Σε ευχαριστώ!

Thank you!

"شكرا

Ευχαριστίες

Για το παρόν βιβλίο οφείλω καταρχήν ένα μεγάλο ευχαριστώ στο ΥΠΠΟΤ και τον ΟΠΑΠ που ενέταξαν το 'Ελληνο-Αραβικό Πρότζεκτ' στο πρόγραμμα του 2011 «Θεσσαλονίκη Σταυροδρόμι Πολιτισμών: Μέση Ανατολή» και ειδικότερα στην Αντιγόνη Δούναβη για την εμπιστοσύνη και τη Φανή Κωνσταντίνου και την Ειρηλένα Παπαδοπούλου για την άψογη συνεργασία. Ένα τεράστιο ευχαριστώ οφείλω στη Souha Zakhem-Chami και στον Raed Zakhem για την άνευ όρων αγάπη τους και για τη μετάφραση του κειμένου στα αραβικά, ενώ στον Νικόλα και τον Ζωρζ οφείλω πολλά περισσότερα από την αρχική έμπνευση και όσα θα μπορούσα να εκφράσω εδώ. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τα μέλη της ομάδας 'Πολύδρομο', ιδιαίτερα τις τέσσερις φίλες και συν-εταίρες Ελένη Σκούρτου, Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη, Άσπα Χατζηδάκη και Σταυρούλα Τσιπλάκου, για την αδιαπραγμάτευτη στήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια, τη Σοφία Γαβριηλίδου, την Πόλυ Μακροπούλου και τη Μαρίτα Παπαρούση για την ενθάρρυνσή τους και την απαραίτητη φιλία τους. Για την αμέριστη στήριξή τους στο «Ελληνο-Αραβικό Πρότεκτ» ευχαριστώ ιδιαίτερα τον Σταύρο Καμαρούδη, την Άσπα Παπαδοπούλου και τον Γιάννη Κελέση. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τις δύο 'στυλοβάτισσες' της ομάδας εργασίας 'Πολύδρομο', Εύη Μάρκου και Μαρία Βισκαδουράκη, για την αγάπη που μου δείχνουν, το ταλέντο και τον επαγγελματισμό τους με ό,τι καταπιάνονται.

Τέλος, για τη δημιουργικότητα της στην εικονογράφηση του βιβλίου ευχαριστώ τη Μαρία, καθώς και τον Φραγκίσκο-Δημήτρη Βογιατζή για τη βοήθεια του.

Acknowledgements

Firstly, for the present book a big thank you is owed to the Ministry of Culture and Tourism and to OPAP for including the 'Greek-Arabic Project' in the 2011 programme "Thessaloniki: Crossroad of Cultures: Middle East" and, especially, to Antigoni Dounavi, for her confidence, and Fani Konstandinou and Irilena Papadopoulou for the great cooperation. Great thanks are due to Souha Zakhem-Chami and Raed Zakhem for their unconditional love and for translating the text into Arabic, while Nikolas and Georges provided much more than the initial inspiration, much more than I could possibly express here. Moreover, I would like to thank the members of the group 'Polydromo', especially the four friends and partners Eleni Skourtou, Vasilia Kourtis-Kazoullis, Aspa Chatzidaki and Stavroula Tsiplakou for their nonnegotiable support all these years, Sophia Gavriilidou, Poly Makropoulou and Marita Paparousi for their encouragement and their well-needed friendship. Especially I would like to thank Stavros Kamaroudis, Aspa Papadopoulou and Giannis Kelesis for supporting the "Greek-Arabic Project". Finally, I would like to thank the two 'pillars' of the work group 'Polydromo', Evi Markou and Maria Viskadouraki, for the love they show me, their talent and professionalism in everything they undertake.

Finally, I especially thank Maria Viskadouraki for her creativity and will to illustrate this book and Fragisko-Dimitri Vogiatzi for his help.

Συγγραφέας

Η Ρούλα Τσοκαλίδου έχει σπουδάσει στο Α.Π.Θ. και στο Παν/μιο Monash της Αυστραλίας. Διδάσκει κοινωνιογλωσσολογία και διγλωσσία στο Τ.Ε.Π.Α.Ε. του Α.Π.Θ. και είναι επιστημονική υπεύθυνη της ομάδας και του πολυγλωσσικού περιοδικού «Πολύδρομο», για τη διγλωσσία και τον πολυπολιτισμό στην εκπαίδευση και την κοινωνία.

Εικονογράφηση

Η Μαρία Βισκαδουράκη είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια του ΤΕΠΑΕ του ΑΠΘ και υπεύθυνη ψηφιακών εφαρμογών της ομάδας "Πολύδρομο".

Πολύδρομο

Η ομάδα και το πολυγλωσσικό περιοδικό "Πολύδρομο" διερευνά, προβάλλει και πραγματοποιεί δράσεις σχετικά με τα θέματα της διγλωσσίας και του πολυπολιτισμού σε κοινωνικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Στηρίζεται στο μεράκι και τη δημιουργικότητα των εθελοντών/τριών του καθώς και στις συνδρομές των μελών του. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας www.polydromo.gr και γνωρίστε μας.

Writer

Roula Tsokalidou has studied at the Aristotle University of Thessaloniki and Monash University of Australia. She teaches sociolinguistics and bilingualism at the Aristotle University of Thessaloniki and she is head of the group and editor of the multilingual periodical "Polydromo", dedicated to bilingualism and multiculturalism in education and society.

Illustration

Maria Viskadouraki is a postgraduate student of the School of Early Childhood Education of the Aristotle University of Thessaloniki and in charge of ICT tools of the 'Polydromo' group.

Polydromo

The group and the multilingual periodical "Polydromo" researches, promotes and carries out activities about bilingualism and multiculturalism in a social and educational context. It relies on the willingness and the creativity of its volunteers and on the subscriptions of its members. Visit our website www.polydromo.gr and meet us.

Τι σημαίνει για ένα παιδί να ζει ανάμεσα σε δύο γλώσσες και πατρίδες;
Τι οφέλη έχει η διγλωσσία για τη σύγχρονη πολυπολιτισμική τάξη;
Πως μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα διαπολιτισμικό εκπαιδευτικό περιβάλλον που να αντιστέκεται στα στερεότυπα για μικρά παιδιά;
Τα παραπάνω αποτελούν λίγες από τις πολλές προκλήσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης αλλά και της σημερινής κοινωνίας γενικότερα. Μέσα από το παρόν παιδικό βιβλίο για τη διγλωσσία, πραγματοποιούμε ένα ταξίδι στον Λίβανο που θα μας δείξει έναν πιθανό τρόπο να τις αντιμετωπίσουμε.

What does living between two languages and countries mean for a child?
What are the benefits of bilingualism for the contemporary multicultural class?
How could we create an intercultural educational context that resists stereotypes for young children?
The above are a few of the many challenges of contemporary education but also of today's society in general. Through this children' s book on bilingualism, we make a journey to Lebanon which will show us one possible way to address them.

Ομάδα για τη διγλωσσία και τον πολυπολιτισμό στην εκπαίδευση και την κοινωνία
Group for bilingualism and multiculturalism in education and society
Grupi dhe revista shumëgjuhëshe për dygjuhësinë dhe shumëkulturën në arsim dhe në shoqëri
команда, занимающаяся вопросами диглоссии и поликультурности в образовании и обществе

www.polydromo.gr

ISBN 978-960-93-3927-8
9 789609 339278